

WILLIAM BLAKE

WORKS / OPERE

**THE PROPHETIC BOOKS /
CĂRTILE PROFETICE
Vala, or The Four Zoas /
Vala sau Cei patru Zoa**

— Ediție critică bilingvă —

Traducere, studiu introductiv și note și anexe de
MIHAI A. STROE

INSTITUTUL EUROPEAN
2006

GLOBAL DE CARTE
INSTITUTUL EUROPEAN

institutul European este o organizație specială din cadrul Uniunii Europene care încurajează dezvoltarea și economia în cadrul Uniunii Europene.

În cadrul său se desfășoară activități de cercetare și dezvoltare, precum și proiecte de finanțare și sprijin pentru proiecte de cercetare și dezvoltare.

Constituția acestui Comitet este înțeleasă de către Comisia Europeană (comisie postală) din subiectul pe care îl urmărește să susțină, cu atenție, titlul și ceea ce este deosebit de interesant.

Notă asupra ediției / 7

Notă biografică: viața și opera lui William Blake / 23

Notă privind moștenirea critică a lui William Blake / 79

Poetica arheomorfică a lui William Blake / 93

The Four Zoas / 49

Cei patru Zoa / 311

Note / 329

Bibliografie / 386

Anexe / 393

Sumă maximă	Reducere (%)
199 RON	5
499 RON	10
599 RON	15
1499 RON	20
1999 RON	25
2499 RON	30

Numele.....

Cod numeric personal.....

Strada.....

Bl. Nr. Et. Ap.

judet (sector)..... Cod.....

Locuitul..... Tel.

Deținut cartea poștală, corespondătă, într-o adresa apropiată căreia poșta îl

CARTEA

POȘTALĂ

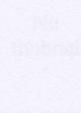
Deschisă

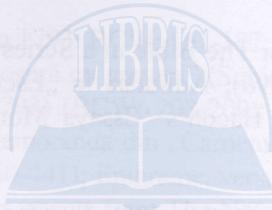
EDITURA

Institutul European

CP 141, Craiova 200000

Iași

II. NOTĂ BIOGRAFICĂ: VIAȚA ȘI OPERA LUI WILLIAM BLAKE ÎN CONTEXTUL REVOLUȚIILOR

(AMERICANĂ, FRANCEZĂ,
ȘTIINȚIFICĂ, INDUSTRIALĂ ȘI ROMANTICĂ)¹⁷

◊1757 La 28 noiembrie se naște la Londra, 28 Broad Street, Golden Square, Soho, într-o familie modestă (tatăl, James; mama, Catherine Harmitage), William Blake, poet, pictor, gravor și mistic vizionar englez, ale cărui poeme lirice și epice, cu ilustrații făcute de el însuși, se încadrează într-una dintre cele mai originale opere ale culturii occidentale. La 11 decembrie este botezat la St James's Church, Piccadilly.

Blake a ajuns să fie acum considerat una dintre primele și cele mai mari figuri ale Romantismului, unul dintre cele mai mari genii ale lumii moderne. A fost ignorat însă în mare măsură de contemporani, care îl considerau nebun, pentru că era sincer și idealist. A trăit aproape toată viața în sărăcie și a murit în timp ce încă lucra la gravuri (cele ce ilustrau *Divina Comedie* a lui Dante).

*1757 Apără lucrarea *A Philosophical Enquiry into the Sublime and the Beautiful* de Edmund Burke. ¶ Moare psihologul David Hartley.

¹⁷ Vom nota cu semnul „◊” datele din viața lui Blake și cu asteriscuri (*) date istorice care au avut loc în timpul vieții lui Blake și reprezentă evenimente importante pentru acesta sau pentru lumea artistic-literară, științifică-tehnologică și politică. Sursele principale folosite: William Blake, *The Complete Illuminated Books*, 2001; G. E. Bentley Jr., *William Blake: The Critical Heritage*, 1975; *William Blake*, Peter Butter, 1996; William Blake, *Selected Poetry*, Michael Mason, 1998; Kathleen Raine, *William Blake*, 1996; Alexander Hellemans & Bryan Bunch, *Istoria descoperirilor științifice*; George Ochoa & Melinda Corey, *Ghidul cronologic al științei*, 2000; Sara Jenkins-Jones, *The Hutchinson Dictionary of Scientists*, 1997; John McPhee, *Annals of the Former World*, 2000; *Annals of English Literature 1475-1950*, 1961; Adrian Nicolescu, *Istoria civilizației britanice*, vol. III (Secolul al XVIII-lea: 1714-1837), 2005; John Cannon, *The Oxford Companion to British History*, 1997; Ian Chilvers, Harold Osborne, Dennis Farr, *The Oxford Dictionary of Art*, 1994; *Concise Dictionary of British Literary Biography*, 1992; Margaret Drabble, *The Oxford Companion to English Literature*, 1995; James D. Hart, *The Oxford Companion to American Literature*, 1995; *The Concise Oxford Dictionary of English Literature*, 1970 și 1963; *The New Encyclopaedia Britannica*, 1992; Marcel D. Popa, Horia C. Matei, *Mică enciclopedie de istorie universală*, 1983; Gheorghe Eminescu, *Napoleon Bonaparte*, 1986.

◊**1757-1767** [vîrsta lui Blake: 1-10 ani] Blake era al treilea dintre cei șapte copii ai familiei; doar cinci au supraviețuit vîrstei infantile. Tatăl său, James, era negustor de galanterie și tricotaje (vindea ciorapi femeiești și bărbătești, mănuși și articole intime și de mercerie). Ambii părinți erau disidenți față de Biserica Anglicană, iar mama sa a avut probabil legături cu secta radicală a Muggletonienilor, fondată în secolul al XVII-lea (circa 1651) de Lodowicke Muggleton (un croitor, 1609-1698) și John Reeve (vărul său), care pretindeau că sunt cei „doi martori” ai Apocalipsei (11, 3-6) care vor prooroci 1260 de zile, vor fi uciși și vor încinge; ei negau doctrina trinitară și afirmau că materia era eternă, iar rațiunea – creația diavolului. Există o controversă privind apartenența părinților lui Blake la Biserica Swedenborgiană: reputatul critic David V. Erdman conchide că familia lui Blake nu a fost swedenborgiană pe cînd acesta era copil (cf. Erdman, „*Blake's early Swedenborgianism. A twentieth century legend*”, *Comparative Literature*, vol. V, 1953, pp. 247-257¹⁸), fapt stabilit anterior și de J.G. Davies (*Theology of William Blake*, 1948). Este însă cert că în 1789 Blake (care era atunci în vîrstă de 31 de ani) împreună cu soția sa, Catherine, au luat parte la actul (din 13 aprilie) prin care era fondată la Londra Biserica Swedenborgiană „Noul Ierusalim”; la acea vreme însă tatăl lui Blake nu mai era în viață (mort la 4 iulie 1784), iar mama lui a mai trăit doar încă trei ani după aceea (a murit la 7 septembrie 1792). În plus, există referințe privind faptul că Blake a fost influențat de swedenborgianism abia atunci cînd l-a întîlnit (ca. 1779) pe sculptorul cu vederi swedenborgiene John Flaxman.

William a crescut la Londra și în 1761, la o vîrstă foarte fragedă (cînd avea doar 4 ani, după relatările soției sale, Catherine) a avut viziunea lui Dumnezeu. Ulterior, cînd avea opt sau zece ani, a avut din nou experiențe vizionare la țară: va fi văzut îngeri într-un copac din Peckam Rye și pe profetul Ezekiel pe un cîmp. A avut o copilărie liniștită, lucru certificat o dată în plus și de faptul că nu a fost dat la școală, astfel fiind liber să hoinărească prin Londra, de multe ori ajungînd în zonele rurale din imediata apropiere a Londrei. Alexander Gilchrist, primul biograf al lui Blake (*Life of William Blake*, 1863), povestește că tocmai într-o dintre aceste hoinăreli a avut Blake experiența sa neobișnuită din Peckam Rye: a fost uimit „să vadă un copac plin cu îngeri, aripi angelice strălucitoare smâlduind toate ramurile ca niște stele”. Era un semn foarte timpuriu al puterilor mentale neobișnuite ale viitorului vizionar.

***1758** Cartea *De l' esprit / Despre spirit* a lui Claude Adrien, care lansează ideea că mintea umană se dezvoltă ca urmare a senzațiilor percepute (nu ca rezultat al calităților înmăscute ale individului), este arsă în public la Paris, și este condamnată de Parlamentul Englez. ¶ Jedediah Strutt inventează mașina de tricotat (Derbyshire, Anglia).

***1759** Apare *Rasselas, Prince of Abyssinia* de Samuel Johnson. ¶ Apare *Candide* de Voltaire, în care John Milton este ridiculizat pentru folosirea în *Paradisul pierdut* (cartea a VII-a, 208, 225-227) a imaginii biblice a Dumnezeului care creează cerurile cu ajutorul compasului. Prin frontispiciul poemului *Europe* (1794) (în care apare faimoasa imagine a lui Urien cu compasul de aur: *The Ancient of Days*) Blake avea să răspundă ferm în favoarea lui Milton. ¶ În *Theoria generationes / Teoria procreării* de Kaspar Wolff (Berlin), se afirmă că în miezul materiei vii există o vis-

¹⁸ Apud G. E. Bentley Jr., *William Blake: The Critical Heritage*, pp. 20 și 26, n. 22.

essentialis (forță esențială), și se respinge ideea că sperma ar conține ființe vii, miniaturale. ¶ Se deschide British Museum. ¶ Mor poetul William Collins; matematicianul Pierre-Louis Moreau de Maupertuis. ¶ Se nasc Mary Wollstonecraft; Robert Burns; Friedrich Schiller.

*1760 George al III-lea devine rege al Angliei. ¶ Apare volumul *Fragments of Ancient Poetry, Collected in the Highlands* de James Macpherson (primele poeme ale lui „Ossian”). ¶ Începe să apară (până în 1767) *The Life and Opinions of Tristram Shandy* de Laurence Sterne. ¶ Pieter Camper publică (până în 1762) *Demonstrationum anatomico-pathologicarum*, o operă în 12 volume, în care sunt comparate anatomiile dieritelor rase umane. ¶ În anii '60 Jean d'Alembert formulează conceptul de limită; poate nu întâmplător ulterior romanticii au creat o adevărată teorie a pragului-limitei, în directă legătură cu teoretizarea de către ei a infinitului. Ambele concepte, de prag-limită și de infinit (spațial și temporal) vor deveni fundamente ale gîndirii romantice. ¶ Lomonosov explică modul în care s-au format aisbergurile. ¶ John Michell explică natura cutremurelor ca unde produse cînd un strat de roci se freacă de alt strat; ele se declanșează cînd vulcanii cu temperatura lor ridicată transformă apa în aburi. ¶ Se deschid Grădinile Botanice din Kew, Londra. ¶ Benjamin Franklin instalează paratrăsnete pe casele din Philadelphia.

*1760-1763 Josiah Wedgwood breveteză ceramica (*pottery*) albă-gălbuiie, care devine ceramica standard pentru fabricarea vaselor de bucătărie în Anglia.

*1761 Apare *An Introduction to the Art of Thinking* de Henry Home, Lord Kames, reprezentant de seamă al Iluminismului Scoțian. ¶ Rousseau publică *Julie ou la Nouvelle Héloïse*. ¶ Nicolas-Louis de Lacaille calculează cu exactitate distanța pînă la Lună (ia în considerare nesfericitatea Pămîntului). ¶ În *Cosmologische Briefe / Scrisori cosmologice* Johann Lambert afirmă despre structura Căii Lactee că stelele componente ale acesteia sunt grupate în aglomerări sferice uriașe, dispuse în spațiu relativ mic. ¶ Lomonosov descoperă atmosfera planetei Venus. ¶ În *De la nature* de Jean Baptiste Robinet se spune că ființele vii ar alcătui o scară continuă, fără breșe, a progresului; Creatorul le-ar fi înzestrat pe toate cu energia internă necesară pentru a urca pe scara ierarhică pînă sus, la om. Mai mult, Robinet presupune că toate substanțele conțin viață; chiar și materia anorganică poate evolua către un organism viu. Ilya Prigogine avea să ajungă la o concluzie asemănătoare aproape 200 de ani mai tîrziu (faimoasa concluzie că materia este vie). ¶ Moare Samuel Richardson.

*1762 Se naște la 25 aprilie Marries Catherine Sophia B(o)utcher, viitoarea soție a lui Blake. Tatăl ei era un grădinar cultivator de zarzavaturi din Battersea. ¶ Apare *Elements of Criticism* (3 vol.) de Lord Kames, în care se încercă echivalarea frumuseții cu ceea ce este plăcut simțurilor naturale ale vederii și auzului. ¶ Apare lucrarea *Du Contrat Social / Contractul social* de Jean Jacques Rousseau, în care se discută despre „nobila” condiție naturală a omului, influența degradantă a civilizației și crearea contractului social pentru corectarea inegalităților. Această idee a contractului social a avut o influență profundă asupra gîndirii franceze și cu siguranță a pregătit calea Revoluției. Rousseau prezintase anterior, în 1755, idei similare în *Discours sur l'origine de l'inégalité / Discursul asupra originii inegalității*, unde identificase două tipuri de inegalitate, naturală (generată de diferențe privind forță fizică, intelectuală, etc.) și artificială (generată de convențiile ce guvernează

societățile). ¶ John Parkhurst publică *Hebrew and English Lexicon*. ¶ James Bradley alcătuiește un nou catalog stelar, ce cuprinde coordonatele pozițiilor a peste 60.000 de stele. ¶ Se naște Johann Gottlieb Fichte.

*1763 Este semnată Pacea de la Paris între Franța, Spania și Anglia (Anglia dobîndește Canada și alte teritorii). ¶ Apare *Song to David* de Christopher Smart. ¶ Apare *Five Pieces of Runic Poetry* de Thomas Percy. ¶ Lavoisier și Guettard alcătuiesc un atlas mineralologic al Franței. ¶ Se constituie prima societate medicală din America.

*1764 George Ward și Thomas Langcake încep să publice o traducere în engleză a *Operelor lui Jakob Boehme* (serie definitivată în 1781), pe care Blake o va folosi, pesemne. ¶ Apare *The Castle of Otranto* de Horace Walpole. ¶ Apare *Dictionnaire philosophique* de Voltaire, în care se aduc argumente împotriva conceptului de Mare Lanț al Ființei/Vieții (conform căruia materia, plantele și animalele sănătățile sunt ordonate ierarhic). ¶ Apare *Contemplation de la nature* de Charles Bonnet, în care se expune teoria „preformării”, potrivit căreia femelele conțin în corp forme miniaturale ale tuturor generațiilor viitoare. Altfel spus, toți descendenții posibili sănătățile sunt deja formați în oul existent în femelă. [Vezi teoriile ființiale abisal-compozite ale lui Blake și ale altor românci]. Bonnet crede că evoluția catastrofică are loc偶然, și atunci formele miniaturale din femelă evoluează ascendent. Ulterior el va susține că acest tip de evoluție catastrofică ascendentă va permite materiei anorganice să aibă viață, animalelor să dobândească rațiune, și oamenilor să devină îngeri. ¶ Pierre Simon Fournier publică *Manualul tipografic*, prima carte care examinează chestiunea gravării și a turnării caracterelor în forme. ¶ Thomas Reid publică *An Enquiry into the Human Mind, on the Principles of Common Sense*. Fondează astfel școala scotiană de filosofie a „simțului comun” (*common sense*) care se opune empirismului și asociacionismului (conform cărora întreaga cunoaștere umană ar fi dobândită numai prin experiență) și care susține că filosofia ar trebui să fie o disciplină științifică ce nu se limitează la speculații metafizice. Reid îi contestă pe Locke, Berkeley și Hume. Pentru el „simțul comun” înseamnă atât „o facultate a minții”, cât și un ansamblu de credințe imuabile sădite de Dumnezeu în mintea umană. Reid propune o nouă știință a minții, ceea ce acum este cunoscut sub denumirea de psihologia de aptitudini (psihicul este o unitate organizată ce are capacitatea de a acționa potrivit unor nevoi precum autoconservarea, dorința, mila, etc.). ¶ James Hargreaves construiește mașina de filat/tors (o breveteză în 1770); primul model filează 8 fibre textile simultan; ulterior modelele sale vor putea fila 120 de fibre. Va ajuta la automatizarea industriei textile. ¶ Moare William Hogarth. ¶ Se naște Ann Radcliffe.

*1765 Apare volumul *Reliques of Ancient English Poetry* de Thomas Percy (ediții ulterioare: 1767-75-94-1812). ¶ Apare *Poetical Works*, prima ediție a operei poetice a lui William Collins. ¶ Leonhard Euler publică *Teoria mișcării corpuri solide și rigide*. ¶ James Watt realizează un model al motorului cu aburi care este superior celui realizat de Newcomen în 1712 (il va patenta în 1769). ¶ John Morgan formează prima școală americană de medicină, la Colegiul din Pennsylvania. ¶ La Freiberg (Germania) ia ființă o academie de minerit. ¶ Mor Edward Young; Lomonosov.

VALA
Night the Fourth

But Tharmas rode on the dark Abyss; the voice of Tharmas roll'd
 Over the heaving deluge; he saw Los & Enitharmon Emerge
 In strength & brightness from the Abyss; his bowels yearn'd over them.
 They rose in strength above the heaving deluge in mighty scorn,

5 Red as the Sun in the hot morning of the bloody day
 Tharmas beheld them; his bowels yearn'd over them.

And he said: "Wherefore do I feel such love & pity?
 "Ah, Enion! Ah, Enion! Ah, lovely, lovely Enion!
 "How is this? All my hope is gone! for ever fled!

10 Like a famish'd Eagle, Eyeless, raging in the vast expanse,
 "Incessant tears are now my food, incessant rage & tears.
 "Deathless for ever now I wander seeking oblivion
 "In torrents of despair: in vain; for if I plunge beneath,
 "Stifling I live: If dash'd in pieces from a rocky height,

15 "I reunite in endless torment; would I had never risen
 "From death's cold sleep beneath the bottom of the raging Ocean.
 "And cannot those who once have lov'd ever forget their Love?
 "Are love & rage the same passion? they are the same in me.
 "Are those who love like those who died, risen again from death,

20 "Immortal in immortal torment, never to be deliver'd?
 "Is it not possible that one risen again from death
 "Can die? When dark despair comes over, can I not
 "Flow down into the sea & slumber in oblivion? Ah Enion,
 "Deform'd I see these lineaments of ungratified desire.

25 "The all powerful curse of an honest man be upon Urizen & Luvah.
 "But thou, My Son, Glorious in brightness, comforter of Tharmas,
 "Go forth, Rebuild this Universe beneath my indignant power,
 "A Universe of Death & Decay. Let Enitharmon's hands
 "Weave soft delusive forms of Man above my wat'ry world;

30 Renew these ruin'd souls of Men thro' Earth, Sea, Air & Fire,
 "To waste in endless corruption, renew these I will destroy.
 "Perhaps Enion may resume some little semblance
 "To ease my pangs of heart & to restore some peace to Tharmas."

Los answer'd in his furious pride, sparks issuing from his hair:

35 "Hitherto shalt thou come, no further; here thy proud waves cease.
 "We have drunk up the Eternal Man by our unbounded power,
 "Beware lest we also drink up thee, rough Demon of the waters.
 "Our God is Urizen the King, King of the Heavenly hosts;
 "We have no other God but he, thou father of worms & clay,
 40 "And he is fall'n into the Deep, rough Demon of the waters,
 "And Los remains God over all, weak father of worms & clay.
 "I know I was Urthona, keeper of the gates of heaven,
 "But now I am all powerful Los, & Urthona is but my shadow."

LIBRIS
VALA
Noaptea a Patra¹²⁰

Dar Tharmas pluti pe negura Abisului; glasul lui Tharmas bubui
Peste potopul ce-și umfla apele; văzu pe Los și Enitharmon cum se Iviră-n
Strălucire și putere din Abis; pînțecele-i fost-au de dorul lor cuprinse.
Se înălțără în putere peste potopul ce apele-și umfla, plini de dispreț,

5 Roșu ca Soarele-n fierbinteia dimineață a-nsingeratei zile
Tharmas îi privi; pînțecele-i fost-au de dorul lor cuprînse.

Și zise: „De ce simt astfel de iubire și de milă?
Ah, Enion! Ah, Enion! Ah, încîntătoare, încîntătoare Enion!
Cum este aceasta? Toată nădejdea mea s-a dus! în veci pierdută!

10 Precum un Vultur flămînzit și Orb, răcnind în vasta-ntindere,
Neîncetate lacrimi îmi săn acuma hrana, neîncetate lacrimi și mînie.
Fără de moarte-n veci acuma rătăcesc uitare căutînd
În valuri ale disperării: zadarnic; fiindcă dedesubt de mă scufund,
Înăbușindu-mă trăiesc: De-s făcut țăndări de pe-o stîncă naltă,
15 Mă reîncheg în nesfîrșită suferință; de nu m-aș fi sculat nicicînd
Din somnul rece-al morții de sub străfundu-Oceanului ce muge.
Și nu pot cei care cîndva iubit-au Iubirea lor vreodată să o uite?
Iubirea și mînia săn oare-aceeași patimă? în mine ele-s una.
Cei ce iubesc săn oare precum acei care-au murit, din moarte înviați,

20 Nemuritori în chin nemuritor, spre-a nu fi izbăviți nicicînd?
Nu-i cu putință oare ca cineva din moarte înviaț
Să moară? Cînd deznădejdea-ntunecată mă cuprinde, nu pot
În mare să m-afund și de uitare-nvăluit să dorm? Ah, Enion,
Slușită văd această-nfățișare a ne-mplinitei vreri.

25 Atotputernicul blestem al unui om cinstit să fie-asupra lui Luvâh și Urizen.
Tu însă, Fiul Meu, Slăvit în strălucire, mîngîietor al lui Tharmas,
Mergi, Reclădește Universu-acesta sub revoltata mea putere,
Un Univers al Mortii și al Decăderii. Amăgitoare gîngașe chipuri de Om
Să țeasă mîinile lui Enitharmon peste lumea mea de ape;

30 Reînnoiește-aceste ruinate suflete de Oameni prin Pămînt, Mare, Văzduh și Vîlvătai¹²¹,
Spre a se risipi în nesfîrșit dezmat, reînnoiește pe cei ce îi voi pierde.
Poate că Enion din nou va lua vreo iluzorie înfățișare mică
Să-mi üşureze chinurile inimii și să redea lui Tharmas de liniște un dram”.

Los răspunse în furibunda sa mîndrie, din păr scînteii ieșindu-i:
35 „Pînă aici veni-vei, dar mai departe nu; aici se-opresc mîndrele-ți valuri.
Noi prin puterea noastră necuprinsă sorbitu-l-am pe Omul Veșnic,
Ia seama, ca nu cumva să te sorbim la fel pe tine, Demone aspru-al apelor.
Dumnezeul nostru este Urizen Regele, Rege-al oștirilor Cerești;
Alt Dumnezeu n-avem afar’ de el, tu, tată-al viermilor și al țărînei,

40 Si el căzut-a în Adînc, Demone aspru-al apelor,
Si peste totul Los rămîne Dumnezeu, becisnicule tată-al viermilor și al țărînei.
Știu că eram Urthona, păstrător al porților cerului,
Însă acum săn Los atotputernicul, și-Urthona mi-e doar umbra”.

Doubting stood Tharmas in the solemn darkness; his dim Eyes
45 Swam in red tears; he rear'd his waves above the head of Los
In wrath, but pitying back withdrew with many a sigh.
Now he resolv'd to destroy Los, & now his tears flow'd down.

In scorn stood Los, red sparks of blighting from his furious head
Flew over the waves of Tharmas; pitying, Tharmas stayed his Waves,
50 For Enitharmon shriek'd amain, crying: "O my sweet world
"Built by the Architect divine, whose love to Los & Enitharmon
"Thou rash abhorred Demon in thy fury hast o'erthrown!"
"What Sovereign Architect," said Tharmas, "dare my will controll?
"For if I will, I urge these waters. If I will, they sleep
55 "In peace beneath my awful frown; my will shall be my Law."

So saying, in a Wave he rap'd bright Enitharmon far
Apart from Los, but cover'd her with softest brooding care
On a broad wave in the warm west, balming her bleeding wound.

O how Los howl'd at the rending asunder! All the fibres rent,
60 Where Enitharmon join'd to his left side, in griding pain.
He, falling on the rocks, bellow'd his dolor till the blood
Stanch'd: then in ululation wail'd his woes upon the wind.

And Tharmas call'd to the Dark Spectre who upon the shores
With dislocated Limbs had fall'n. The Spectre rose in pain,
65 A shadow blue, obscure & dismal; like a statue of lead,
Bent by its fall from a high tower, the dolorous shadow rose.

"Go forth," said Tharmas, "works of joy are thine: obey & live,
"So shall the spungy marrow issuing from thy splinter'd bones
"Bonify, & thou shalt have rest when this thy labour is done.
70 "Go forth, bear Enitharmon back to the Eternal Prophet,
"Build her a bower in the midst of all my dashing waves;
"Make first a resting place for Los & Enitharmon, then
"Thou shalt have rest. If thou refusest, dash'd abroad on all
"My waves, thy limbs shall separate in stench & rotting, & thou
75 "Become a prey to all my demons of despair & hope."

The Spectre of Urthona seeing Enitharmon, writh'd
His cloudy form in jealous fear, & muttering thunders hoarse
And casting round thick glooms, thus utter'd his fierce pangs of heart:

"Tharmas, I know thee: how are we alter'd, our beauty decay'd!
80 "But still I know thee, tho' in this horrible ruin whelm'd.
"Thou, once the mildest son of heaven, art now become a Rage,
"A terror to all living things; think not that I am ignorant
"That thou art risen from the dead, or that, my power forgot,
"I slumber here in weak repose. I well remember the Day,

Stătu la îndoială Tharmas în negura solemnă; Ochii săi tulburi

45 În roșii lacrimi se scăldau; își nălță valurile deasupra capului lui Los

Cu furie, însă fiindu-i milă le întoarse înapoi cu suspine multe.

Și-acum se hotără pe Los să-l piardă, și-acum jos lacrimile îi curgeau.

Los cu dispreț stătu-n picioare, roșii scîntei nimicitoare din furiosu-i cap

Zburau peste-a' lui Tharmas valuri; fiindu-i milă, Tharmas își stăvili Valurile,

50 Căci Enitharmon din răsputeri tipă, plângînd: „O, dulcea mea lume,

De Arhitectul cel divin zidită, a cărui dragoste pentru Los și Enitharmon

În grab' ai răsturnat-o mînios, nesuferite Demon!”

„Ce Arhitect Suprem” zise Tharmas, „se-ncûmetă să-mi stăpînească voia?

Fiindcă dacă vreau, tulbur aceste ape. De vreau, în pace ele dorm

55 Sub încruntarea-mi aprigă; voia îmi va fi Pravilă”.

Așa zicînd, pe luminoasa Enitharmon răpit-o-a-ntr-un Val

De lîngă Los departe luînd-o, însă o copleșii cu cea mai dulce tristă grijă

Pe-un mare val în caldu-apus, îmbălsămîndu-i sîngerînda rană.

O, Los cum mai urlă la frîngerea în două! Se rupseră fibrele toate,

60 Acolo unde Enitharmon la stînga sa stătea nedespărîtă, cu o năprasnică durere.

Căzînd pe stînci, răcnit-a-ndurerat pînă ce sîngele

Din curgere se-opri: apoi cu prelung vaier își plînse caznele pe vînt.

Și Tharmas îl chemă pe-Întunecatul Spectru ce căzuse peste maluri

Cu răzlețite Mădulare. Spectrul îndurerat se ridică,

65 Albastră umbră,-întunecoasă, groaznică; aidoma unei statui de plumb,

După cădere-i dintr-un turn înalt încovoiată, întunecata umbră se nălță.

„Mergi înainte”, spuse Tharmas, „muncile bucuriei sînt ale tale: supune-mi-te și trăiește,

Acestfel spongioasa măduvă ieșind din oasele-ți sfârmate

Se va osifica¹²² și vei găsi odihnă cînd truda-ți fi-va împlinită.

70 Mergi înainte, pe Enitharmon poart-o înapoi la Veșnicul Profet,

Durează-i un sălaș în mijlocul sălbaticelor mele valuri;

Să faci întîi un loc de-odihnă pentru Los și Enitharmon, apoi

Odihnă vei găsi. Dacă refuzi, zvîrlit departe pe toate

Valurile mele, și se vor risipi în putrezire și duhoare mădularele, și

75 Pradă vei cădea tuturor demonilor mei ai deznađejdii și speranței”.

Văzînd pe Enitharmon, al lui Urthona Spectru chipul său de nor

Și-l răsuci, temîndu-se de gelozie, și mormâind tunete aspre

Și bezne-n jur zvîrlind, acestfel își rosti grozavnicele chinuri ale inimii:

„Tharmas, te știu: cum ne-am schimbat, și frumusețea ni s-a stins!

80 Și totuși te știu încă, deși în astă groaznică ruină cufundat.

Tu, cîndva cel mai blînd fiu al cerului, acum te-ai prefăcut în Furie Spăimîntătoare,

O grozăvie pentru toate vietățile; să nu crezi că nu știu

C-ai înviat din morți, sau că puterea-mi a uitat

Că dorm aici în somn firav. Mi-aduc aminte bine Ziua,

Corp platonic-Planetă-Element
[Kepler; Pitagora, Philolaos, Platon]

Corp platonic (poliedru), număr de fețe	Corespondență: Sfera dintre a-b (a, b = planete din sistemul solar) (cf. Kepler):	Semnificație: Element cf. Pitagora, Philolaos, Platon, Kepler, vechii egipteni
Hexaedrul-cub, 6	Saturn-Jupiter	Pămînt
Tetraedrul-piramidă, 4	Jupiter-Marte	Foc
Dodecaedrul, 12	Marte-Terra	Universul; Eter/Foc ceres/ <i>quinta essentia</i> / al cincilea element
Icosaedrul, 20	Terra-Venus	Apă
Octaedrul, 8	Venus-Mercur	Aer

„Astfel am fost determinat să atribui Cubul lui Saturn, Tetraedrul lui Jupiter, Dodecaedrul lui Mare, Icosaedrul lui Venus și Octaedrul lui Mercur.” (Johannes Kepler, *Mysterium Cosmographicum*, 1596).

Ordinea planetelor:

[Mercur, Venus, Terra, Marte, Jupiter, Saturn, (Uranus, Neptun, Pluto)].

Alternanță Corp platonic-Planeta [Kepler]

<i>Corp platonic</i> , număr de fețe; Sfera înscrisă în corpul platonic și care încide solidul următor	<i>Orbita planetei</i>
Sfera care încide cubul	Orbita lui Saturn
Hexaedrul-cub, 6	
Sfera înscrisă în cub și care încide piramida	Orbita lui Jupiter
Tetraedrul-piramidă, 4	
Sfera înscrisă în piramidă și care încide dodecaedrul	Orbita lui Marte
Dodecaedrul, 12	
Sfera înscrisă în dodecaedru și care încide icosaedrul	Orbita Terrei
Icosaedrul, 20	
Sfera înscrisă în icosaedru și care încide octaedrul	Orbita lui Venus
Octaedrul, 8	
Sfera înscrisă în octaedru	Orbita lui Mercur

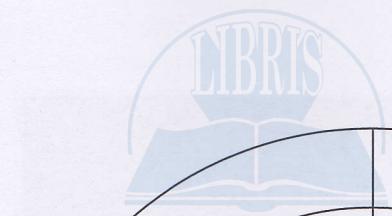

Fig. 3 Schemă aproximativă a modelului lui Kepler: sfere în sfere [orbite în orbite], alternând cu corpuri platonice (care descriu orbitele prin înscriere / circumscrisare).

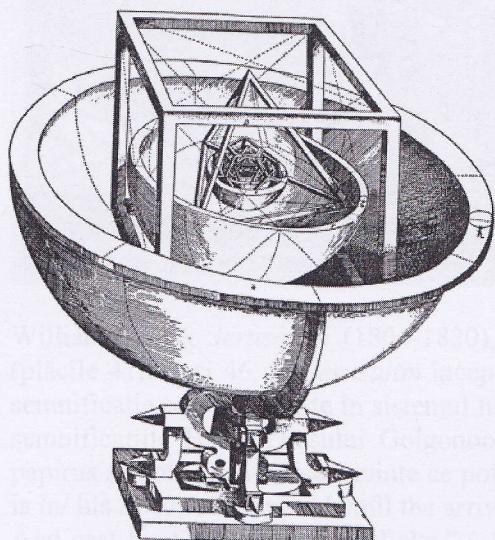

Fig. 4 Modelul keplerian al Sistemului Solar bazat pe corpurile solide platonice. Se observă clar sfera cea mai exterioară (orbita lui Saturn) care închide cubul; sfera (orbita lui Jupiter) care închide tetaedrul; și sfera (orbita lui Marte) închisă în tetaedru. *Mysterium Cosmographicum*, Thübingen, 1596.

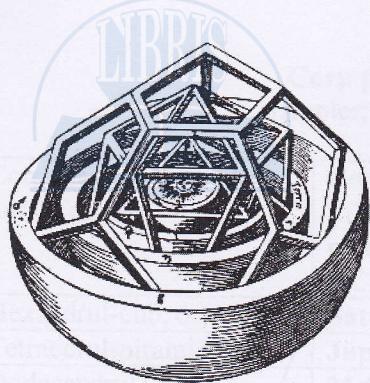

Fig. 5 Detaliu al modelului keplerian. Se observă sfera (orbita lui Marte) care închide dodecaedrul, sfera (orbita Terrei) care închide icosaedrul, sfera (orbita lui Venus) care închide octaedrul și, ultima, sfera (orbita lui Mercur) închisă în octaedru (*ibid.*).

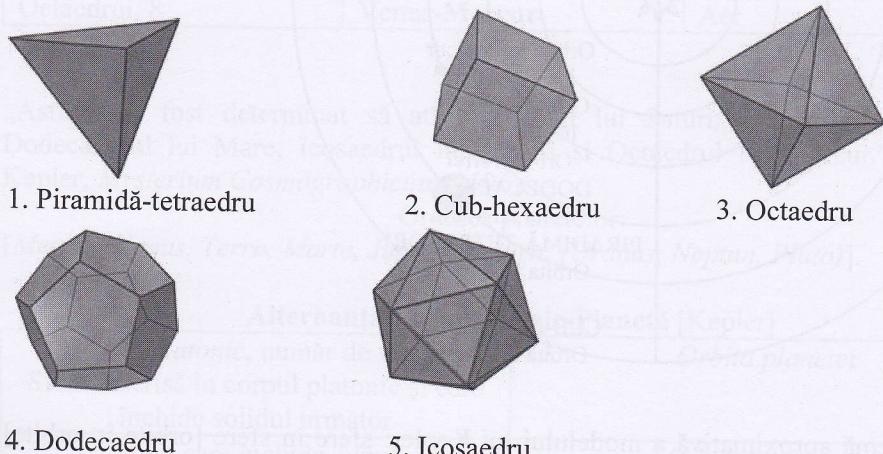

Fig. 6 Corpurile platonice (poliedre regulate).

